

Utkörd från restaurang

"Plötsligt farligt med diabeteshund"

Är det OK att ta med sig sin diabeteshund in på ett näringsställe?

Frågan är komplex men ska inte utredas.

Det fick Marie Hansson erfara när hon anmälde ett gatukök till Diskrimineringsombudsmannen, efter att ha blivit nekad servering.

Det är en tisdag i mars, mörkret faller och klockan börjar dra sig mot sex. Marie Hansson och diabeteskunden Elvis har rest från Halmstad till Göteborg för att gå på en föreläsning.

De har sällskap av en instruktör från Service- och Signalhundsförbundet och går Avenyen framåt.

Plötsligt markerar Elvis att Maries blodsocker snabbt är på väg att falla. Ett Sibylla gatukök ligger inom räckhåll, de går in och försöker beställa mat.

I stället för att ta emot beställningen uppmanar kvinnan som arbetar där sällskapet att lämna lokalen. Hunden får inte vistas i gatuköket. "Ut", skriker hon och vill inte alls diskutera saken.

– Vi blev utschasade, trots att vi förklarade att hunden arbetar med min diabetes, berättar Marie.

Nödburgare

Tack vare instruktören hittade de snabbt ett Burger King i närheten, där Marie kunde få sätta sig ned och i lugn och ro få i sig mat.

– Det hjälper inte att bara stoppa i sig en massa druvsocker för blodsockret sjunker lika snabbt igen, säger hon.

Elvis varnar i god tid innan Marie går ned i insulinkoma och det är orsaken till att hon skaffat och utbildat sin service- och signalhund. Ändå råkar hon ibland ut för att nekas servering, ofta med motiveringen att det kan komma in en allergiker.

– Då blir det med ens farligt att ha en diabeteshund – en falsk trygghet som faller mig i stället.

Elvis har gjort att Marie vågar lämna sin bostad.

– Innan satt jag hemma, i rädsla för att ramla ihop i koma bland folk. Men blir det så här försvinner poängen med honom.

DO vägrar utreda

För att pröva händelsen mot gällande lagstiftning anmälde Marie den till Diskrimineringsombudsmannen (DO), som ska se till att diskrimineringslagen följs. Svaret hon fick förbluffade henne: *"Efter att ha gått igenom uppgifterna i din anmälan har DO beslutat att inte starta en utredning, utan vi avslutar ditt ärende. Vi har inte tagit ställning till om du har blivit diskriminerad."*

Ledningen för Sibylla-kedjan har bett om ursäkt för det inträffade och motiverar bemötandet som Marie fick med bristande kunskap om vad SoS-hundar har för uppgift. Man gjorde fel, helt enkelt, och borde ha serverat Marie.

Men för DO är inte saken lika självklar. Där tar man över huvud taget inte ställning till om hon är diskriminerad. Det är inte motiverat att ens utreda. När redaktionen försöker ta reda på varför samt hur DO ser på en sådan här händelse blir svaret att det vill man inte diskutera i media. Anmälaren måste själv höra av sig till DO för en mer detaljerad

motivering.

- Vi har våra interna strategier och formulerar inte exakt hur vi resonerar. Det är väldigt svårt för den som inte ser alla våra ärenden att förstå hur vi gör urvalen, men vi försöker bättra oss när vi förmedlar våra bedömningar till anmälarna, säger Per Holfve, handläggare av Marie Hanssons ärende.

Inte klokare

När Marie ber om en skriftlig förklaring blir hon i stället uppringd.

- Vi pratade i en timme men jag blev inte ett dugg klokare. Han beskrev en massa regler och att de nu prioriterar trakasserier i skolan, säger hon. Något skriftligt fick jag inte eftersom han inte ville att det här skulle gå via media.

Det är alltså enligt DO svårt att ge ett generellt svar på om en SOS-hund ska få tillträde till vissa platser där hundar normalt sett är förbjudna och om vissa undantag kan göras. Det kan handla om livsmedelshantering, att mat inte ska komma i beröring med djur, eller allergirisk hos andra kunder.

- Vi gör en helhetsbedömning vad gäller olika samhällsintressen, säger Per Holfve.

- Vi är inte alls främmande för att utreda ett ärende som detta, men bara dem som vi bedömer ska hålla och ge önskvärd effekt. Min uppmaning till era läsare är därför att anmäla till DO om de har blivit diskriminerade.

Efter att förgäves ha bett om ännu ett samtal för att få reda på om det är motiverat att anmäla liknande händelser ställer redaktionen ett par frågor via epost:

Är diskrimineringslagen tillämplig här?

"Förmodligen, men det beror på. Jag vet inte utan utredning."

Om inte, av vilken orsak? Om ja, vilka skäl finns i så fall MOT att utreda det hela närmare?

"En sammanvägd bedömning utifrån våra ärendekriterier. Det fanns en del som talade för att utreda ärendet men det som talade emot vägde över."

Per Holfe skriver att man strävar efter största möjliga tydlighet och därför nu ser över sina beslut. Han hänvisar till de kriterier (se ruta) som DO använder när man beslutar om ett ärende ska utredas.

Ruta

Utredning - för eller emot

För att DO ska utreda ett ärende krävs bland annat att det ska vara ett prioriterat område, att känd diskriminering förekommer, att flera har eller riskerar att drabbas, att det gäller en myndighet eller ett stort företag, att det rör sig om tydlig diskriminering eller andra förhållanden som gör det intressant.

Faktorer som talar mot en utredning kan vara dåligt bevisläge, att någon annan aktör driver frågan eller att en prövning i domstol inte bedöms som effektiv.

ruta

Lagen om förbud mot diskriminering (SFS nr 2008:567)

4 § I denna lag avses med diskriminering

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att

behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,

2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att **särskilt missgynna personer med** visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, **visst funktionshinder**, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

2 kap. Förbud mot diskriminering och repressalier
12 § Diskriminering är förbjuden för den som

1. utanför privat- och familjelivet tillhandahåller varor, tjänster eller bostäder till allmänheten

En lagenlig och "neutral" bestämmelse att hundar inte får vistas i en viss lokal, kan bedömas missgynna och indirekt diskriminera funktionshindrade i behov av SoS-hund. Att få ett klart besked om DO tolkar lagen så är dock omöjligt.

Text: Ann-Sofi Lindberg
Bild: Niklas Henrikczon